

Ключові слова: допит, розслідування, примушування до виконання цивільно-правових зобов'язань.

Ключевые слова: допрос, расследование, принуждение к выполнению гражданско-правовых обязательств.

Key words: interrogation, investigation, enforcement of civil law obligations.

БЕЛІК ЛАРИСА СТЕПАНІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри криміналістики, кандидат юридичних наук*

СЛХОВСЬКИЙ ІГОР ВІКТОРОВИЧ

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри криміналістики*

**ЩОДО ПРОВЕДЕННЯ НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ)
ДІЙ ПІД ЧАС ЗБИРАННЯ ДОКАЗІВ ПРО ВЧИНЕННЯ
КОРУПЦІЙНИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ**

Боротьба з корупцією є суттєвою проблемою суспільства та держави в цілому. Корупційні кримінальні правопорушення є предметом особливої уваги, оскільки вчинення означеної категорії злочинів спричиняє значну загрозу економічній безпеці нашої держави. Корупційні кримінальні правопорушення характеризуються високим рівнем латентності. Процес їх розслідування супроводжується певними ускладненнями щодо виявлення та документування, правопорушники використовують різні способи аби приховати свою злочинну діяльність і таким чином уникнути притягнення їх до кримінальної відповідальності.

Варто зазначити, що досудове розслідування щодо корупційних кримінальних правопорушень супроводжується низкою складнощів. Однією з таких є проведення негласних слідчих (розшукових) дій під час використання засобом встановлення обставин вчинення означеної групи правопорушень. У зв'язку з цим великий інтерес викликає нормативне правове регламентування інституту негласних слідчих (розшукових) дій, а також законодавчі зміни, що регулюють оперативно-розшукову діяльність.

Оскільки корупційні кримінальні правопорушення характеризуються високим рівнем латентності, відповідно, виникають складності під час з'ясування обставин, що підлягають встановленню, а це в свою чергу впливає на зниження ефективності досудового розслідування. При таких обставинах варто застосовувати всі надані законом заходи для вирішення завдань кримінального судочинства. Одним із таких заходів є негласні слідчі (розшукові) дії.

Негласні слідчі (розшукові) дії є різновидом слідчих (розшукових) дій, відомості про факт та методи проведення яких не підлягають

розголошенню, за винятком випадків, передбачених у кодексі (ч. 1 ст. 246 КПК України).

Чорноус Юлія Миколаївна зазначає, що особливість такого виду процесуальних дій, як негласні слідчі (розшукові), полягає у наближенні їх змісту до оперативно-розшукових заходів, проте, на відміну від наявної багаторічної практики, вони регламентуються КПК України. Це прогресивний крок, який спрямований на забезпечення прав та свобод людини, щодо якої такі дії проводяться [1, с. 292].

Під час збирання доказів про вчинення корупційного кримінального правопорушення, часто проводяться негласні слідчі (розшукові) дії із додержанням вимог глави 21 КПК України.

Розглянемо деякі з них. Зокрема за допомогою аудіо-, відеоконтролю особи (ст. 260 КПК України) фіксуються фактичні переговори стосовно предмету злочинного посягання, способу вчинення правопорушення та інші обставини.

Відповідно до ст. 270 КПК України аудіо-, відеоконтроль місця проводиться під час досудового розслідування тяжкого або особливо тяжкого злочину і полягає у здійсненні прихованої фіксації відомостей за допомогою аудіо-, відеозапису всередині публічно доступних місць, без відома їх власника, володільця або присутніх у цьому місці осіб, за наявності відомостей про те, що розмови і поведінка осіб у цьому місці, а також інші події, що там відбуваються, можуть містити відомості, що мають значення для кримінального провадження.

Важливу інформацію можна отримати під час реалізації спеціального слідчого експерименту, що полягає у створенні слідчим та оперативним підрозділом відповідних умов в обстановці, максимально наближених до реальної, з метою перевірки справжніх намірів певної особи, у діях якої вбачаються ознаки тяжкого чи особливо тяжкого злочину, спостереження за її поведінкою та прийняттям нею рішень щодо скоєння злочину [2]

Така негласна слідча (розшукова) дія, як обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи (ст. 267 КПК України) також заслуговує уваги. Оскільки проведення її передбачає здійснення інших негласних слідчих (розшукових) дій, то відповідно до початку її реалізації потрібна суттєва підготовка, щодо: визначення цілей та мети обстеження; вибір сил і засобів, які будуть використовуватися в процесі обстеження; розподіл завдань осіб, які залучаються до обстеження; встановлення часу обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи; здійснення обстеження, а за необхідності в комплексі встановлення технічних засобів для проведення інших негласних слідчих (розшукових) дій та інше.

Також практична цінність реалізації зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж (ст. 263 КПК України) визначається конкретним змістом зафіксованих розмов та певних дій, під час яких проявляються злочинні наміри. Можна отримати нові відомості про місце, час, обставини і форму передачі предмета злочинного посягання, уточнення або підтвердження зобов'язань щодо виконання чи невиконання конкретною особою певних дій тощо.

Підкреслимо, що особливе значення у розслідуванні корупційних кримінальних правопорушень (наприклад, фактів одержання неправомірної вигоди) належить спеціальному слідчому експерименту (п. 3 ч. 1 ст. 271 КПК України) за фактом передачі предмета неправомірної вигоди з подальшим затриманням підозрюваної особи. До того ж практична цінність такої негласної слідчої (розшукової) дії визначена змістом зафіксованих розмов, під час яких виявляють наміри підозрюваної особи.

Результати негласних слідчих (розшукових) дій під час досудового розслідування корупційних кримінальних правопорушень мають значення ключових доказів щодо доказування вини осіб у їх вчиненні.

Список використаної літератури:

1. Чорноус Ю.М. Криміналістичне забезпечення розслідування злочинів : монографія. Вінниця : Нілан-ЛТД, 2017. 492 с.
2. Інструкція про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні : Наказ Генеральної прокуратури України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України від 16 лист. 2012 р. №№ 114 /1042/516/1199/936/1687/5/. Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12>

Ключові слова: негласні слідчі (розшукові) дії, корупційні правопорушення, збирання доказів, досудове розслідування.

Ключевые слова: негласные следственные (розыскные) действия, коррупционные правонарушения, сбор доказательств, досудебное расследование.

Key words: covert investigative (search) actions, corruption offenses, gathering of evidence, pre-trial investigation.

ЧУМАК СЕРГІЙ ПРОКОПІЙОВИЧ

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри криміналістики, кандидат юридичних наук*

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ КОНТРОЛЬОВАНОЇ ПОСТАВКИ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ

За роки незалежності Україна з кожним роком стає більш привабливою країною для наркогичних картелів, як транзитний шлях важких наркотиків. Аналіз практики розповсюдженню наркотичних засобів, дозволяє зробити висновок, що найбільш стабільними каналами транзиту через Україну є: Бомбей Делі – Київ – Західна Європа; Афганістан Пакистан – Центральна Азія – Росія – Україна – Західна Європа; Іран – Туреччина – Болгарія – Україна – Західна Європа; Колумбія – Бразилія Україна – Західна Європа [1].